

เทศน์เช้า วันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๔๗

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ.วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

วันนี้วันวิสาขบูชา เราเห็นการทำบุญไหม? เราเห็นการทำบุญ ทำบุญมาก แล้วจะต้องแบกภาระมาก สิ่งนั้นเราเห็นอย่างนั้นแล้วเราก็มองว่าทำบุญแล้วมันเป็นภาระอะไร สิ่งที่เป็นภาระ เพราะวันนี้เป็นวันวิสาขบูชา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะเป็นพระอรหันต์ เป็นพระพุทธเจ้าได้ สละทานมาขนาดไหน ๑๐ชาติสุดท้าย สละแม่แต่คู่ครอง สละราहुล กัญญา ซาลี สละหมด การสละอย่างนั้นมันเป็นเครื่องดำเนินใจ มันเป็นเหตุการณ์ที่เราจะต้องผ่านตรงนี้ไป ถ้าเราว่าสิ่งนี้มันเห็นว่ามันเป็นเรื่องที่เป็นภาระ เราไม่อยากจะทำสิ่งนี้ แล้วโลกนี้จะเป็นอย่างไร

ทุกอย่างมันมีเหตุมีผลนะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่าเหตุกับผลรวมแล้วเป็นธรรม เราไม่มีเหตุ แต่เราอยากจะเป็นพระอรหันต์ เราอยากจะทำบุญ เราอยากจะทำดี เราอยากทุกอย่างเลย แต่เราไม่สร้างเหตุ พอเราสร้างเหตุ เหตุนี้ก็เป็นภาระ เหตุก็เป็นอุปสรรค สิ่งที่เป็นอุปสรรคนี้เราต้องเหยียบมันไป ก้าวเดินข้ามมันไป ข้ามอุปสรรคในชีวิตของเราทั้งหมด ข้ามมันไป เห็นไหม สิ่งนี้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนไว้ตรง ใจ “ภิกษุจะล่วงพ้นทุกข์ด้วยความเพียร” ความเพียรความพยายามอดสู่อ้า

การสละทาน เรามีศรัทธา เรามีความเชื่อ โลกนี้ อายุทางวิทยาศาสตร์เขาคำนวณนะ ๔,๐๐๐ หรือ ๕,๐๐๐ ล้านปี โลกเรา นี้อายุของมัน แต่ศาสนาเราผ่านมา ๒,๕๐๐ กว่าปีเท่านั้น สิ่งที่ผ่านมา ๒,๕๐๐ กว่าปี คือการเกิดขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้เกิดแสนยาก การสละทาน การทำอะไรต่างๆ ขึ้นมา สภาวะสิ่งนี้ขึ้นมา จนองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าองค์ก่อนพยากรณ์แล้วกลับไม่ได้ แต่ถ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังไม่พยากรณ์ ผู้ที่ปรารถนาเป็นพุทธภูมิ มหาศาลเลย แต่ไปแล้วไปไม่ถึงที่สุด กลับก็มี ความเปลี่ยนแปลงไปก็มี

ครูบาอาจารย์เล่าสมัยที่ท่านชุกงค์ ท่านชุกงค์ไปนะ ท่านบอกว่าเวลานั่งสมาธิไปเข้านิมิต
ปลาช่อนมาเข้านิมิตของครูบาอาจารย์นะว่า ฟรุ้งนี่เข้าไปบิณฑบาตนะ ขอให้ไปบ้านนั้นๆ แล้วให้
ไปหลังบ้านเขา ขอให้ไปปล่อยปลาช่อนในกระชังของเขาที เพราะว่าเขาจับมาขังไว้ ในนิมิตนะ
พระองค์นั้นถามว่า “ทำไมต้องมาบอกเราล่ะ”

เขาบอกว่า “อ้าว! ท่านก็เป็นพระโพธิสัตว์ ผมก็เป็นพระโพธิสัตว์”

หัวหน้าปลาช่อนตัวนั้นเป็นพระโพธิสัตว์ แล้วก็ไปบอกพระโพธิสัตว์ที่ว่าเป็นพระอยู่
กำลังเจริญบารมีของตัวเอง “ท่านก็เป็นพระโพธิสัตว์ ผมก็เป็นพระโพธิสัตว์ เป็นหัวหน้าปลาช่อน
แล้วฟรุ้งนี่ไป ไปบิณฑบาตแล้วให้ไปปล่อยที” นี่สร้างบารมีกัน

ถึงตอนเช้าก็ออกไปบิณฑบาต แล้วมันคุ้นเคยใจ ก็บอกว่าขอเข้าไปบ้านเขาสักหน่อยได้
ไหม พอเข้าไปเห็นปลาช่อนเขาขังไว้ “ขอได้ไหม ขอได้ไหม” ปากพูดขอเขานะ ขอแล้วก็จับปลา
ช่อนทั้งกะละมังนั้นเทใส่แม่น้ำไปเลย เห็นไหม นี่การสร้างบารมี การปรารถนาเป็นพุทธภูมิ ทุก
คนก็อยากเป็น

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเปิดโลก นี่โลกเห็นกันหมด สมัยพระพุทธเจ้าองค์หนึ่งจะ
มีหนหนึ่ง เวลาพูดถึงบารมีขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทุกคนบอกว่าเป็นไปไม่ได้ การ
เป็นมาฆบูชามันเป็นเรื่องที่เขาฝังใจประจำปีของเขา มันเป็นการว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธ
เจ้าทุกองค์จะเป็นแบบนี้ จะรวมมาฆบูชาหนหนึ่ง จะเปิดโลกหนหนึ่ง จะมีสภาวะแบบนี้เพื่อเป็น
อานาจาสนาไป

ผู้ที่ทำบุญมาก ทำไมองค์พระศรีอริยเมตไตรยต่อไปข้างหน้า นี้ว่าจะปฏิบัติง่าย เพราะ
อะไร เพราะการสร้างต่างกันมา สิ่งที่สร้างต่างกันมา ที่เราสร้างเหตุกัน ที่ว่ามันเป็นอุปสรรค มัน
เป็นความลำบากของเรา สิ่งที่เป็นอุปสรรค เป็นความลำบาก นั่นก็เลสมันบอกไป สิ่งที่เราหา สิ่ง
ที่ว่ามันเป็นโทษเป็นภัย เราต้องการสิ่งใด เราแสวงหาสิ่งใดตามกิเลสไป แสวงหาสิ่งต่างๆ ขึ้นมา
มันเป็นโทษเป็นภัยทั้งนั้น แต่มันว่าเป็นคุณงามความดี แต่การสละออก การทำบารมีของเรา สร้าง
บารมีของเรา มันว่ามันเป็นความเสียเปรียบไป สิ่งที่เสียเปรียบนี้กิเลสมันพูดสภาวะแบบนี้ไป การ
กระทำอย่างนี้มันต้องมี ถ้ามีหัวหน้านะ มันจะว่าโคนาฝูง หัวหน้าฉลาดจะนำฝูงไปได้

ถ้าหัวหน้าไม่ฉลาด เห็นใหม่ วันนี้ถึงเป็นวันสำคัญใจ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ตรัสรู้ธรรม โลกนี้ก็มีคบอด ดูจากลัทธิศาสนาต่างๆ เขาก็มีของเขา อ่อนวอนเอา ขอกันเอา ต้องอ่อนวอนนะ ต้องขอนะ แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกไม่ต้อง ให้ทำคุณงามความดี “ทำดี ดีกว่าขอพร” ถ้าเราปฏิบัติคุณงามความดีของเรา เราเองต่างหากเป็นพุทธะ เราต่างหาก เรารู้ “ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต” ใจของเรา เราเห็นใจของเราใหม่ นี่เราแต่สิ่งที่เป็นที่พึ่ง

พ่อแม่เกิดมาก็อยากให้เราอยู่ในสังคมให้ได้ ต้องการสิ่งต่างๆ ให้ลูกมีฐานะทางสังคม แต่ไม่คิดเลยว่าใจลูกนี้ทุกข์ขนาดไหน ถ้าเห็นทุกข์ต้องย้อนกลับมา “ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต” เห็นที่ใจใจ ถ้าย้อนกลับมาที่ใจ ย้อนกลับมาทำความละเอียดอ่อนเข้ามา แล้วใจมันอยู่ไหน เราไม่สามารถค้นหาใจของเราเจอ นี่เราเห็นแต่ที่พึ่งข้างนอก ถ้าเป็นข้าวของเงินทองจะเป็นที่พึ่งของเรา ที่พึ่งของเรา มันพึ่งไม่ได้เลย ตามสัจจะเราก็รู้ เขาไม่พลัดพรากจากเรา เราก็ต้องพลัดพรากเขา สิ่งนี้มันต้องพลัดพรากจากกันโดยแน่นอน อันนี้สัจธรรมเป็นความจริง เราก็มักเป็นความจริง แต่กิเลสมันก็บังไว้ เห็นใหม่ ผัดวันประกันพรุ่งไป สิ่งนี้เราอาศัยกันไปก่อนๆ

การประพฤติปฏิบัติมันเริ่มตั้งแต่เราเป็นหนุ่มเป็นสาว เรากำลังแข็งแรงอยู่ เราทำของเราได้ ไร่เงินแก่แต่ก่อน ประเพณีเป็นอย่างนั้นไง แก่เฒ่าแล้วค่อยเข้าวัดใจ เตรียมตัวตาย พอแก่แล้ว เตรียมตัวตาย เตรียมไปหาบุญหากุศล เตรียมตัวตาย สิ่งนั้นมันตาย มันก็เวียนตายเวียนเกิด มันเป็นเปลือก เป็นกระพี้ของศาสนาเรา ศาสนาพุทธสอนว่าให้อาชนะตนเองให้ได้ ให้อาใจของใจไว้ในอำนาจของตนให้ได้ ถ้าเอาใจของใจไว้ในอำนาจของตน โลกนี้ไม่มีความหมายเลย

สิ่งที่โลกนี้เขาเป็นธุรกิจ เขาเป็นสิ่งต่างๆ ไป เป็นเหยื่อล่อทั้งหมดเลย ล่อให้เราไปใช้จ่าย ใช้จ่าย ถ้าเราใช้จ่ายใช้จ่าย มันก็เป็นธุรกิจ มันก็เป็นเศรษฐกิจ มันก็หมุนไปในโลก สิ่งนี้เป็นเหยื่อทั้งหมด แล้วเราถ้าเราเอาใจของเราไว้ได้ สิ่งนั้นมันจะมาล่อเราได้อย่างไร สิ่งนี้เป็นมายาทั้งหมด สิ่งที่เป็นมายา เราก็เกิดจากมายา ต้นไม้เกิดจากแผ่นดินๆ ต้องอาศัยอากาศ อาศัยแสงแดด มันถึงจะเจริญงอกงามขึ้นมา มนุษย์ก็เหมือนกัน จิตนี้มันต้องตายในวิภวภูมิตะ มันเวียนตายเวียนเกิดในวิภวภูมิตะ แต่เนี่ยเวียนตายเวียนเกิดมาแล้ว เราเกิดมาในวิภวภูมิตะนี้

ต้นไม้เกิดบนดิน เหมือนกับธรรมะบอกว่าดอกบัวเกิดจากโคลนตม แล้วจะไม่กลับไปโคลนตมอีกเลย นี่ก็เหมือนกัน เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เราเกิดในวิภวภูมิตะนี้ ก็เป็นโลกอย่างนี้เหมือนกัน เกิดจากพ่อจากแม่ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็เกิดมาจากพ่อจากแม่ พระอรหันต์ทุกองค์ก็

เกิดจากพ่อจากแม่ เราก็ก่เกิดจากพ่อจากแม่ แต่เราเกิดมาแล้วเราต้องเกิดซ้ำ พระอรหันต์ไม่เกิดซ้ำอีก
ไป ถึงบอกว่า เอาใจของใจไว้ในอำนาจของตนได้ มันถึงว่า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวาง
ธรรมไว้

วันนี้วันเกิดขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ เป็นเจ้าชายสิทธัตถะ แล้วก็เกิดตรัสรู้
ขึ้นมาเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วก็ปรินิพพานไปแล้วนะ เวลาองค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพาน พระอรหันต์ที่เป็นพระโศคาบัน “ดวงตาของโลกดับแล้ว เรายังมีกิเลส
อยู่ ต้องการคนชี้แนะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็จะปรินิพพานในวันนี้” พระโศคาบันนะ
กอดกลอนประดูไว้แล้วก็ร้องไห้ สิ่งที่ร้องไห้เพราะอะไร เพราะจะต้องไม่มีคนชี้แนะแล้ว แล้วเรา
ละ เรามีสติไหม เราเข้าใจสิ่งนี้ไหม ถ้าเราเข้าใจสิ่งนี้ เรามีชีวิตไป

“ธรรมและวินัยนี้เป็นศาสดาของเธอ” องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกพระอรหันต์
ไว้ว่า “อรหันต์ ธรรมและวินัยที่เราตรัสไว้ดีแล้ว จะเป็นศาสดาของบริษัท ๔ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก
อุบาสิกา”

ในเมื่อธรรมวินัยยังมีอยู่ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่กับเรา พระอรหันต์เป็นพระ
โศคาบัน แต่ก็ยังมีกิเลสในหัวใจ ก็หวังพึ่งเพราะอะไร เพราะของอยู่กับมือ แล้วหลุดจากมือไป ทุก
คนต้องเสียขายเป็นธรรมดาของคนที่สมบัตินำอยู่ในมือแล้วหลุดไป แต่เราเกิดมาไม่ทันช่วงนั้น แต่
เราก็มียุทธวินัยเป็นครูบาอาจารย์ เป็นผู้ชี้แนะเรา เป็นครูบาอาจารย์นะ

ถ้าธรรมวินัยนั้นเราอ่าน เราศึกษา มันก็เป็นไป แล้วในปัจจุบันนี้ศาสนาเจริญรุ่งเรืองอีกหน
หนึ่ง ในพระไตรปิฎกว่าไว้อย่างนั้น กิ่งพุทธกาล ศาสนาจะเจริญอีกหนหนึ่ง แล้วเราก็ก่เกิดก่
พุทธกาล ในเมื่อเราเกิดไม่ทันองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่เราเกิดก่พุทธกาลที่ว่า
ประพฤติปฏิบัติ การพยายามค้นคว้าหาตัวเอง มันเป็นการเจริญรุ่งเรือง

ปัจจุบันนี้การประพฤติปฏิบัติ ปฏิบัติธรรม ปฏิบัติธรรม ปฏิบัติธรรมเพื่ออะไร? เพื่อหา
ตัวเองไป หาตัวเอง หาที่ไหน? หาที่ใจ หาที่ใจ หาได้อย่างไร มันก็ไม่เห็น มันก็ปฏิบัติไม่ได้ อะไรก็
เป็นใจไปหมด อะไรก็เป็นความรู้สึกไปหมด

ความรู้สึกนี้มันส่งออก เห็นไหม ถึงต้องใช้พุทธโศกๆ นี้สัทธาจริต หรือใช้ปัญญาอบรมสมาธิ
ใช้ความคิดไล่ความคิดเข้ามา ไล่เข้ามาให้มาเห็นใจของตัวเอง พอจิตเป็นสัมมาสมาธิ อ้อ! สมาธิ

เป็นอย่างนี้หรือ จิตตั้งมั่นเป็นอย่างนี้หรือ มันจะเห็นของมันโดยสัจจะนะ เป็นปัจเจกตั้ง ถ้าไม่เป็นปัจเจกตั้ง มันต้องถึงเลสงสัย ถ้าเราถึงเลสงสัยนี้เป็นนิรณันหนึ่ง เป็นสังโยชน์ตัวหนึ่ง วิจิกิจฉาสีลัพพตปรามาส สิ่งนี้มันมีอยู่ในใจ แต่ถ้าเราปฏิบัติขึ้นมา มันจะไม่ถึงเลสงสัย เป็นปัจเจกตั้ง จับต้องแล้วเห็น สิ่งที่เราจับต้องได้ มันก็ไปตัดความเลสงสัยอันนั้นออก

ความเลสงสัย เห็นใหม่ จากสุขกับทุกข์ เป็นอุเบกขา อุเบกขา ว่างหมดๆ สุขก็ไม่คิดมันทุกข์ก็ไม่คิดมัน อุเบกขา ตัวอุเบกขานั้นคือตัวกิเลส ตัวที่มันจะออกไปสุขออกไปทุกข์ แล้วปัญญาเข้าไปทำลายตรงนั้น ทำลายอุเบกขา ทำลาย ภวาสวะ ทำลายจิต ทำลายดวงจิต ทำลายตรงนั้น ตรงที่กิเลสอยู่ตรงนั้น ถึงบอกอันนี้เป็นแก่นของศาสนาไป

ในเรื่องทาน ศีล ภavana ในเรื่องของทานนี่เป็นกระพี้เป็นเปลือกก็จริงอยู่ แต่ต้นไม้มันไม่มีเปลือกไม่มีกระพี้ เราก็ไม่มีโอกาส อย่างเด็กก็ให้เขาทำบุญของเขาเด็กๆ ออกมา เรามีศรัทธาใหม่ เราก็ทำทานบุญกุศลของเราขึ้นไป เพราะสิ่งนี้เป็นเหตุเป็นปัจจัย เหตุปัจจัยเพื่อจะให้การภavana เราเจริญรุ่งเรืองขึ้นไป แล้วมันมีศรัทธานะ

การฟังธรรมนี้แสนยาก แล้วการฟังธรรมบ่อยๆ เหมือนกับตอกตะปู ตอกย้ำบ่อยๆ ถ้าเราไม่ทำบุญกุศล เราไม่ทำทาน มันก็ห่างออกไป ห่างออกไป จากที่ว่าศรัทธามากแล้วก็เสื่อมไป เสื่อมไป ห่างออกไป จางคลายออกไป แต่ถ้าเราได้ตอกย้ำบ่อยๆ ฟังธรรมบ่อยๆ สิ่งที่ได้ยินได้ฟัง ทุกวันนี้แหละ ฟังทุกวัน ฟังจนเบื่อ แต่กิเลสมันไม่หลุดจากใจไปเลย เห็นใหม่ ฟังอย่างนี้ อาจารย์พูดอย่างนี้ทุกวันเลย ทุกวันเลย แต่กิเลสเราออกจากใจไปไหมล่ะ? ไม่ออกเพราะอะไร เพราะอันนั้นเป็นของครูบาอาจารย์ ของจากภายนอกใจ เราต้องสร้างของเราขึ้นมาจากภายใน แล้วมันย้อนกลับขึ้นมาทำลายกิเลสของเราขึ้นมา นี่เป็นธรรมของเรา สิ่งที่เป็นธรรมของเรา อันนี้จากกระพี้จากเปลือกมันก็เป็นแก่นของเรา

ธรรมอยู่ที่ใจ เวลาทุกข์ ทุกข์ที่ใจนะ คนตายไปแล้วเผาไฟเขาก็ไม่ทุกข์ไม่ร้อนกับเรา แต่คนมีชีวิตอยู่นี้ทุกข์ร้อนมาก ทุกข์ร้อนเพราะมีหัวใจดวงนั้น เห็นใหม่ มนุษย์เกิดมาจากวิญญูะ เกิดมาจากโลก ต้นไม้เกิดมาจากโลก เราก็เกิดมามีร่างกายของเรา นี่ทุกข์ร้อน เวลาตายแล้วมันสละทิ้งหมด ถึงเราต้องตายไป เราต้องสละทิ้งออกไป แต่ถ้าจิตประพฤติปฏิบัติถึงที่สุด มันก็สละสิ่งนี้ออกไป แล้วมีชีวิตอยู่ไง สละกิเลสออกไป แต่ยังมีมันอยู่จนถึงที่สุด

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพานไป จบสิ้นกระบวนการของการประพฤติปฏิบัติ สิ่งที่เป็นสิ่งที่ไม่เบียดเบียนตนเอง แล้วเป็นครูบาอาจารย์ เป็นผู้ชี้แนะ ให้ศรัทธาก้าวเดินตามมา ถึงต้องทำ มันจะมีอุปสรรคขนาดไหน เราก็ต้องทำ ทำของเราเพื่อเรา เพื่อหัวใจของเรา เพื่อความสุขของเรา นี่จะเป็นประโยชน์ของเรา เอวัง